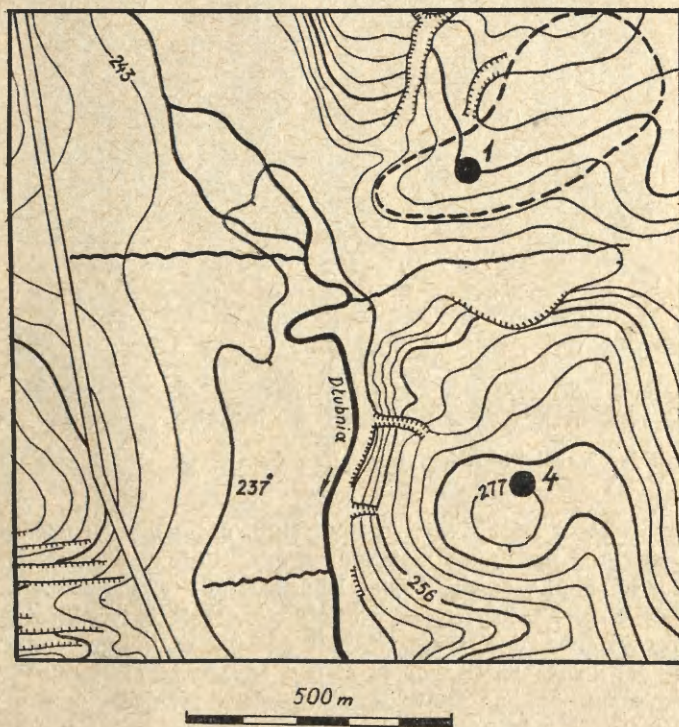

JANUSZ KRUK

GRÓB SZKIELETOWY KULTURY CERAMIKI WSTĘGOWEJ RYTEJ W MICHAŁOWICACH, POW. KRAKÓW

W maju i w czerwcu 1967 roku Zakład Archeologii Małopolski IHKM PAN przeprowadził badania na stanowisku I w Michałowicach, pow. Kraków. Miejscowość ta położona jest na zachodnim skraju Wyżyny Miechowskiej, około 12 kilometrów na północny wschód od Krakowa. W czasie badań powierzchniowych, pro-

Ryc. 1. Michałowice, pow. Kraków. Okolice stanowiska 1 (linią przerywaną oznaczono zasięg materiału powierzchniowego)

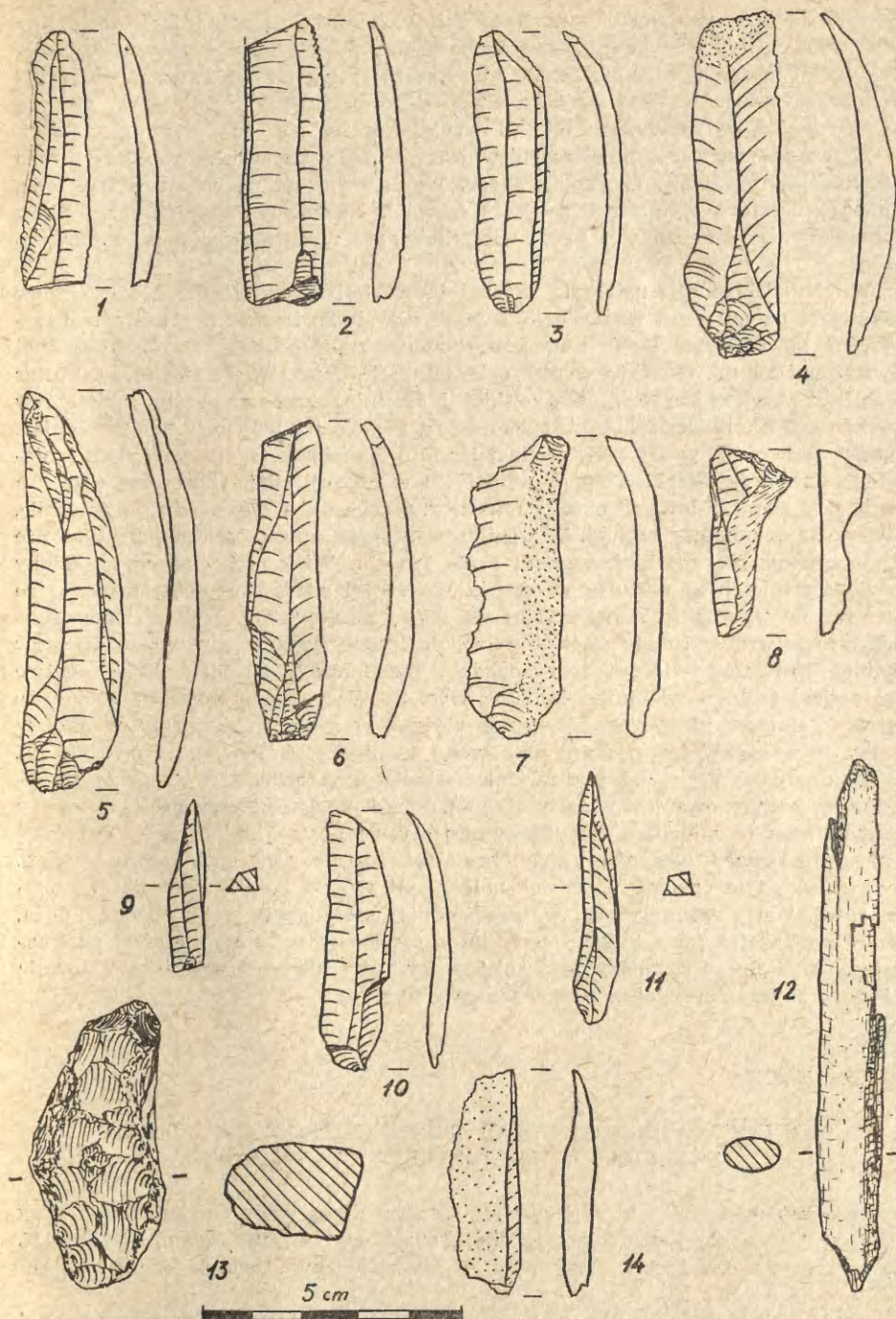

Ryc. 2. Michałowice, pow. Kraków. Grób szkieletowy

wadzonych w dorzeczu Dłubni wiosną 1967 roku¹, natrafiono tu między innymi na dużą osadę, którą na podstawie materiału powierzchniowego określono jako należąca do kultur ceramiki wstęgowej rytej, lendzielskiej i trzcienieckiej.

Badane stanowisko położone jest u ujścia niewielkiego, lewobrzeźnego dopływu Dłubni, płynącego dnem dość szerokiej, płaskodennej doliny masłomiąckiej (ryc.1). Prawy brzeg jej dolnej partii tworzy małe wzniesienie cyfłowate wcinające się w łąki terasy dennej Dłubni. Część wierzchowinowa tej formy terenu jest szeroka i silnie wyrównana. Ku północnemu wschodowi przechodzi ona w długi, początkowo łagodny stok, łącząc się ze zboczem najwyższego wzgórza w okolicy zwanego

¹ Zob. sprawozdanie z badań poszukiwawczych w dorzeczu Dłubni, zamieszczone w niniejszym tomie.

Ryc. 3. Michałowice, pow. Kraków. Wyposażenie grobu szkieletowego:
1-11 i 13, 14 — zabytki krzemienne; 12 — sztyło kościane

„Łysą Górą”. Ku zachodowi — w stronę doliny Dłubni i na południe — do doliny masłomiąckiej opisywane wzniesienie opada krótkimi i stromymi zboczami. Od północy jest ono ograniczone parowem, który wyżej rozdziela się tworząc dwa palczasto rozgałęzione wąwozy lessowe. Stanowisko pokryte jest całkowitą, głęboką glebą brunatną, wytworzoną na lessie, i w całości orane.

W czasie penetracji powierzchniowej na terenie stanowiska zaobserwowano znaczną ilość materiału archeologicznego. Występował on na całym wzniesieniu, zajmując obszar o wymiarach 200×480 metrów. Największe skupienie zabytków zaobserwowano w zachodniej partii wierzchowiny i w górnej części południowego stoku.

W celu dokładnego ustalenia przynależności kulturowej i chronologii śladów osadnictwa na opisanym wzniesieniu, a także dla stwierdzenia ich charakteru i gęstości, na południowym stoku i na wierzchowinie założono trzy wykopy o łącznej powierzchni 250 m². Odkryto w nich dziewiętnaście obiektów z materiałami kultur ceramiki wstęgowej rytej, lendzielskiej i trzcinieckiej oraz grób szkieletowy z wczesnego neolitu (ryc. 2). Odsłonięto go na głębokości 100 cm w czystym calcu. Zmarły ułożony był w płytkiej, owalnej jamie o jasnobrunatnym wypełnisku i niemal płaskim dnie. Leżał on na prawym boku w pozycji silnie skurczonej z prawą dłonią pod głową, a lewą w okolicy miednicy. Głowa skierowana była na południe, a twarz na południowy zachód. W wyniku ekspertyzy antropologicznej ustalono, że był to osobnik płci męskiej, wzrostu około 163 cm. Wiek pochowanego określony został w granicach od *maturus* do *senilis*. Wskaźniki antropologiczne pozwalają go nawiązać do typu bałtoidalnego w ujęciu szkoły krakowskiej, czyli do typu subnordycznego według szkoły Czekanowskiego². Zmarły wyposażony był w dziewięć średnich rozmiarów wiórów, trzy odpadki krzemienne i narzędzie, które służyło jako rodzaj grubego wiertnika lub tłuk (ryc. 3). Wszystkie przedmioty wykonane zostały z surowca jurajskiego. Były one ułożone w zwartym skupieniu w okolicy twarzy zmarłego. W lewej dłoni pochowany trzymał kościane szydło (ryc. 3: 12).

Na dnie jamy grobowej, pod miednicą szkieletu, znaleziono trzy małe fregmenty naczyń kultury ceramiki wstęgowej rytej. Ponieważ trudno przypuścić, by mogły one tam leżeć na wtórnym złożu, przyjmujemy, że dostały się do jamy grobowej bezpośrednio przed ułożeniem ciała, bądź też zostały tam umieszczone celowo. W związku z tym opisany pochówek należy zaliczyć do kultury ceramiki wstęgowej rytej. Warto zaznaczyć, że w bezpośrednim sąsiedztwie grobu zbadano dużą, niemal prostokątną jamę kultury ceramiki wstęgowej rytej z pozostałością paleniska przy dnie. Spore rozmiary tego obiektu, kształt i obecność paleniska wskazują być może na jego mieszkalną, półziemiankową funkcję.

JANUSZ KRUK

AN INHUMATION GRAVE OF THE DANUBIAN I CULTURE AT MICHAŁOWICE, DISTRICT OF KRAKÓW

Excavations of site I at Michałowice, Cracow distr., were carried out in May and June 1967 by the Department for the Archaeology of Little Poland IHKM PAN. The village lies on the western edge of the Miechów Upland, some 12 km

² Wszystkie dane podano według ekspertyzy antropologicznej przeprowadzonej przez dr. K. Kaczanowskiego w Katedrze Antropologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

north-west of Cracow. The site is on a small, point-like eminence on the left side of the Dlubnia valley, at the mouth of a small tributary to the Dlubnia river.

Three trenches were laid out on the top and southern slope of the hill. The explored area of 250 sq. m has yielded 19 pits with materials of the Danubian I, Lengyel and Trzciniec culture.

A skeleton grave of the Danubian I culture was the most interesting discovery. The dead, lying on the right side in a contracted position, was placed in a shallow pit of oval shape. He was a male about 163 cm high, and his age has been defined by an anthropologist as from *maturus* to *senilis*. According to anthropological indices he belongs to the Baltoidal type after the Cracow school or to the sub-Nordic type after Czekanowski.

The grave goods consisted of 9 blades, 3 flint chips and a tool which served as a borer or hammer. All artifacts were made from Jurassic flint. In his left hand the dead had a small bone awl (fig. 3). Three fragments of Danubian pottery were lying under the bones of the pelvis on the bottom of the pit.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text.

Third block of faint, illegible text.